

# **Lietuvos ekonomikos pokyčiai per dešimtmetį Europos Sąjungoje**



**2014 M. GEGUŽĖS 15 D.  
DOC. DR. AUŠRA MALDEIKIENĖ**

# *Problema: Ar pasiteisino teigiami lūkesčiai?*

2

1998 metų gyventojų apklausa:

Ko gero tikėtės iš narystės ES?

- Pagerės ekonominė situacija 24,2 proc.
- Didelės rinkos privalumai 7,1 proc.
- Saugumo garantija 7 proc.
- Ekonominė pagalba, investicijos 4,6 proc.
- Darbo vietos 4,3 proc.
- Galimybė keliauti 3,7 proc.
- Pagerės socialinė situacija 2,1 proc.
- Galimybė dirbti užsienyje 0,7 proc.

# *Problema: Ar buvo teisūs pesimistai?*

3

1998 metų gyventojų apklausa:

Kokius matote neigiamus Lietuvos įstojimo į ES trūkumus?

- Nepasiruošę 13,3 proc.
- Nukentės vietinė ekonomika 9,7 proc.
- Suverenumo praradimas 9,7 proc.
- Didelės finansinės sąnaudos 4,2 proc.
- Nukentės žemės ūkis 4,2 proc.
- Tautiškumo praradimas 2,8 proc.
- Išlaidos ginklavimuisi 3,9 proc.

# Kaip išmatuoti narystės naudą?

4

Nauda sietina su muitų sąjunga, bendraja rinka, gyventojų migracija, laisvu kapitalo judėjimu ar ES struktūrinių fondų poveikiu.

Įvertinti tiksliai kiekybiškai neįmanoma: veikia ideologiniai aspektai, trūksta patikimų duomenų, akivaizdūs kokybiniai neapibrėžtumai.

Lengviau kiekybiškai įvertinama finansinė parama, BVP augimas, išaugęs vartojimas ar laisvo darbo jėgos judėjimo nauda.

# Kokia ekonominė pažanga?

5

- SEB banko analitikai: „Lietuvos narystės ES rezultatus norėtusi pirmiausia įvertinti ekonominės pažangos aspektu. Pamatinis narystės tikslas buvo modernizuoti šalies ūkio sistemą, sudaryti sąlygas įsilieti jai į tarptautinę rinką ir veikti globalios konkurencijos sąlygomis“.
- Išvada: „Galima drąsiai teigti, kad uždavinys įgyvendintas“.
- 1. Ar tai ekonominė ar ūkinė pažanga?
- 2. Kokia pažangos kaina?

# Pagrindiniai laimėjimai ir jų kaina

6

- Ekonominis augimas buvo spartesnis, nei laukta iki stojimo (manyta, kad ES narystė kasmet lems apie 1,5 proc. didesnę BVP, faktiškai apie 2 proc.) .  
bet... reikia analizuoti ir 2005-2007 metų burbulus, ekonomikos perkaitimą, etc.
- Lietuvos BVP perkamosios galios paritetu padidėjo nuo 51,6 proc. iki 74,5 proc. ES vidurkio  
bet ... reikia analizuoti ir socialinį modelį, migraciją, nelygybę, atskirtį, darbo vietų skaičių (per dešimtmetį sumažėjo apie 150 tūkst.)

# Pagrindiniai laimėjimai ir jų kaina

7

- ES finansinė parama modernizavo žemės ūkį ir infrastruktūrą  
bet... stambių žemės ūkių tolesnis stambėjimas, socialinės įtampos kaime augimas, infrastruktūra yra, bet mažėja tų, kurie ja naudojami, taigi likusiems brangsta paslaugos etc.
- Laisva ir pasiekiamą ES darbo rinką padidino darbo jėgos mobilumą, papildomi pervedimai į Lietuvą  
bet .... reikia analizuoti demografines, socialines bei ekonomines emigracijos ir gal būtų priverstinės imigracijos iš trečiųjų šalių pasekmes

# Kaip narystė ES veikia Lietuvos ekonomikos modelio bėdas?

8

Lietuvos ekonomikos modelio problemos:

- ❑ negamina pakankamai stabilaus vidaus pajamų ir santaupų srauto, kuris galėtų palaikyti vartojimą ir investicijas;
- ❑ nepajėgus be išorinės pagalbos palaikyti valstybės egzistavimo;
- ❑ kaupia gilius struktūrinius disbalansus (universalūs, kartais net „sovietinio“ tipo socialiniai įsipareigojimai nesuderinti su mokesčių politika; deklaruojamas liberalus socialinės saugos modelis nesuderintas su pajamų politika)
- ❑ kaupia išskirtinai rimtus demografinius disbalansus.



## ES pervedimai į Baltijos valstybes ir Graikiją, % BVP

Ar tikrai taupėme?

Kieno sąskaita  
išplaukėme?

